

Розробник: Фокіна Тетяна Іванівна, викладач вищої категорії циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Викладач: Фокіна Тетяна Іванівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 30 серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни		
	денна форма навчання		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	6 /180		
Курс	3,4		
Семестр	5	6	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	6		
Обсяг кредитів	2	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60
Аудиторні	28	28	28
Модульний контроль	4	4	4
Семестровий контроль		15	15
Самостійна робота	28	13	13
Форма семестрового контролю	-	-	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма з дисципліни «Редагування навчальної і довідкової літератури» складена відповідно до навчальної програми й призначення цієї дисципліни в структурно-логічній схемі, що охоплює всі розділи навчальної програми, з загальною кількістю 180 годин, передбачених робочим навчальним планом.

Метою викладання навчальної дисципліни «Редагування навчальної і довідкової літератури» є ознайомлення студентів з підготовкою навчальної літератури для загальноосвітньої та вищої школи, допомога в набутті практичних навичок редакторської роботи з текстами довідкових видань; підготовка студентів до роботи у видавництвах, які випускають навчальну і довідкову літературу.

Завдання дисципліни «Редагування навчальної і довідкової літератури»:

- ознайомити студентів з історією і сучасним станом випуску навчальної та довідкової літератури; із ринком навчальних та довідкових видань в Україні;
- окреслити проблеми створення й підготовки до друку навчальних і довідкових видань;
- допомогти опанувати методику аналізу й редагування; дати студентам комплекс знань з основних етапів редагування різних видів навчальної, енциклопедичної і довідкової літератури;
- сформувати комплекс знань щодо сучасних методів підготовки різних типів видань – підручників, посібників, практикумів, енциклопедій, довідників, буклетів тощо; підготувати майбутніх фахівців книговидавничого комплексу до самостійних редакторських дій, передусім, до навичок редакторського аналізу.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності (ЗК)		
ЗК-2	Уміння комплексно розв'язувати проблему, застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	1-21
Фахові компетентності спеціальності (ФК)		
ФК-6	Здатність до теоретичного осмислення специфіки та аналізу навчальних та довідкових текстів	1-4
Предметні компетентності		
	здатність до теоретичного осмислення специфіки процесу редагування, вироблення практичних навичок з редагування текстів різних стилів;	5-17
	системне уявлення про книжкову справу в цілому і в Україні зокрема;	1,5,8
	розуміння процесу перевтілення авторського задуму в конкретний вид видавничої продукції;	6,7,9,
	здатність до теоретичного осмислення специфіки та аналізу навчальних та довідкових текстів;	12,13,15
	володіння практичними навичками використання комп'ютерних технологій та комп'ютерного дизайну для створення електронного та друкованого продукту;	15,18-21
	готовність здійснювати технічне редагування текстів різних жанрів і форматів;	9
	уміння виготовляти макет видання, укладати й оформляти вхідні та вихідні відомості видання.	14,15

3. Програмні результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- ефективно працює в команді, координує виконання завдання із завданнями колег (ПРН-4);

- використовує чинні видавничі стандарти у професійній діяльності (ПРН-10);

- має фундаментальні знання зі стилістики української мови (ПРН-14).

володіє

знаннями про:

- нормативну базу навчальних (накази Міністерства освіти і науки) і довідкових видань, їхню структуру;
- видавничі стандарти, що стосуються навчальних і довідкових видань;
- основні терміни і визначення;
- нові тенденції творення навчальної літератури;

уміє:

- підібрати інформацію для енциклопедії;
- опрацювати різні за цільовим та читацьким призначенням довідники;
- створити концепцію хрестоматії; створити навчальне видання;
- розробити макет навчального видання;

редагує:

- енциклопедії;
- словники;
- систематичні каталоги;
- хрестоматії;

виконує:

- обов'язки наукового редактора;
- редакторське опрацювання різних за цільовим та читацьким призначенням довідників;
- розробку макета навчального видання;

володіє:

- методикою аналізу й редагування твору;
- комплексом знань основних етапів редагування різних видів навчальної і довідкової літератури;

аналізує:

- видавничі стандарти щодо навчальних і довідкових видань;
- основні терміни і визначення;
- нові тенденції творення навчальної літератури;
- критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів;
- специфіку навчальних і довідкових видань та вимоги до них;

організовує:

- відбір інформації та систематизацію матеріалу для створення довідкових і навчальних видань;
- формування словника енциклопедії та його обговорення;

створює:

- навчальні і довідкові видання;
- макети навчального видання.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		практ.	сем.	пк	с.к	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Типологічні особливості довідкової літератури							
Тема 1. Поняття довідкової літератури, основні вимоги до довідкових видань	18	2	2				14
Тема 2. Енциклопедія як основний вид довідкових видань	4	2	2				
Тема 3. Історія розвитку українського енциклопедичного видання	4	2	2				
Тема 4. Енциклопедії закордонних країн, їхні особливості	4	2	2				
Модульна контрольна робота 1	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	32	8	8		2		14
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади роботи редактора над енциклопедіями							
Тема 5. Загальна характеристика жанрів наукової, науково-популярної та ужиткової літератури. Типологічний аналіз української наукової, науково-популярної періодики та видань національно-патріотичної тематики	11	2	2				7
Тема 6. Формування словника енциклопедії та його обговорення	4	2	2				
Тема 7. Критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів	11	2	2				7
Модульна контрольна робота 2	2				2		
Разом за змістовим модулем 2	28	6	6		2		14
Разом за 5 семестр							
	60	14	14		4		28
Змістовий модуль 3. Особливості роботи редактора над довідниками							
Тема 8. Визначення довідника, його головні особливості. Типологія довідників	4	2	2				
Тема 9. Редакторське опрацювання різних за цільовим та читацьким призначенням довідників	8	2	2				4
Тема 10. Особливості роботи редактора над словниками	8	2	2				4
Тема 11. Редагування систематичних каталогів	4	2	2				
Модульна контрольна робота 3	2				2		
Разом за змістовим модулем 3	26	8	8		2		8
Змістовий модуль 4. Принципи підготовки до друку навчальних видань							
Тема 12. Специфіка підготовки текстового матеріалу для видань національно-патріотичної тематики	4	2	2				
Тема 13. Специфіка навчальних видань і вимоги до них	7	2	2				3

Тема 14. Алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання	6	2	2				2
Модульна контрольна робота 4	2				2		
Разом за змістовим модулем 4	19	6	6		2		5
Семестровий контроль						15	
Разом за 6 семестр	60	14	14		4	15	13
Змістовий модуль 5. Підготовка навчального видання-хрестоматії							
Тема 15. Створення концепції видання хрестоматії як виду навчального видання	8	2	2				4
Тема 16. Методика добору текстів до хрестоматії. Техніка обробки текстів	8	2	2				4
Тема 17. Оцінка якості навчального видання	4	2	2				
Модульна контрольна робота 5	2				2		
Разом за змістовим модулем 5	22	6	6		2		8
Змістовий модуль 6. Верстка навчального видання							
Тема 18. Розробка макету навчального видання	4	2	2				
Тема 19. Створення навчального видання. Текст як основа навчального видання	4	2	2				
Тема 20. Візуальні елементи у навчальному виданні. Обкладинка навчального видання	9	2	2				5
Тема 21. Участь редактора у розробці композиції навчального видання, досягненні гармонійності сприйняття друкованого видання в цілому	4	2	2				
Модульна контрольна робота 6	2				2		
Разом за змістовим модулем 6	23	8	8		2		5
Семестровий контроль						15	
Разом за 7 семестр	60	14	14		4	15	13
Усього годин	180	42	42		12	30	54

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Типологічні особливості довідкової літератури

Тема 1. Поняття довідкової літератури, основні вимоги до довідкових видань

Визначення довідкової літератури. Загальна характеристика довідкових видань (ДВ). Підвиди ДВ. Специфічна мова (стиль) ДВ. Енциклопедичні видання. Словники. Довідники. Функції довідкових видань.

Основні поняття: довідкове видання, енциклопедія, довідковий апарат, словник, довідник.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 2,10

Тема 2. Енциклопедія як основний вид довідкових видань

Типологія енциклопедій. Специфіка охоплення матеріалу. Читацька адреса та цільове призначення енциклопедій. Структура та склад основного тексту енциклопедій. Основні способи організації енциклопедій. Формат та обсяг енциклопедій. Типи енциклопедичних статей.

Основні поняття: енциклопедія, циклопедія, універсальна, спеціальна, галузева енциклопедії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 2,10

Тема 3. Історія розвитку українського енциклопедичного видання

Початки українського енциклопедичного книговидання. «Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-русский край» П. Чубинського. Перші спроби енциклопедичного охоплення знань про Україну в працях вітчизняних учених, надрукованих у зарубіжних енциклопедіях. Українознавчі дописи в польських енциклопедіях початку ХХ ст. Енциклопедія «Украинский народ в его прошлом и настоящем», започаткована у Петербурзі в 1914 р., – національна українська енциклопедія для широкого кола читачів. «История украинского народа» М. Грушевського. Енциклопедична справа в радянській Україні. Енциклопедія сучасної України.

Основні поняття: «Записки о Южной Руси», «Записки НТШ», «Літературно-науковий вісник», «Етнографічний збірник».

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,2,4,5

Додаткова: 2,10

Тема 4. Енциклопедії закордонних країн, їхні особливості

Британська енциклопедія, її особливості. Історія створення німецької енциклопедії «Брокгауз». Електронні версії німецької енциклопедії «Брокгауз». Видання малого та середнього обсягу німецької енциклопедії «Брокгауз». Принципи видання та оформлення німецької енциклопедії «Брокгауз». Російський «Енциклопедичний словник Брокгауза і Єфрона». Манера викладу матеріалу в російському «Енциклопедичному словнику Брокгауза і Єфрона».

Основні поняття: «Британіка», «Британіка on-line», міжнародний інформаційний стандарт, «Енциклопедичний Лексикон Майера».

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,2,4,5

Додаткова: 2,10

Змістовий модуль 2. Теоретичні засади роботи редактора над енциклопедіями

Тема 5. Проблеми відбору інформації, систематизації матеріалу. Особливості вітчизняного методу підготовки енциклопедій

Попереднє планування видання. Складання словника енциклопедії. Відповідність матеріалу читацькій категорії. Вибір структури видання. Форма подачі матеріалу у виданні. Головні вимоги до енциклопедичної статті. Оцінка поданого в статті фактичного матеріалу, його інформаційної ємності. Редагування мови і стилю енциклопедії. Добір ілюстративного матеріалу видання. Оформлення елементів довідкового апарату енциклопедії. Оформлення пристаттєвих списків літератури. Робота редактора над статтями перекладного енциклопедичного видання.

Основні поняття: словник енциклопедії, відбір інформації для енциклопедичного видання, попереднє планування енциклопедичного видання, фактичний матеріал, ілюстративний матеріал, довідковий апарат енциклопедії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 2,3,10

Тема 6. Формування словника енциклопедії та його обговорення

Визначення словника енциклопедії. Складання словника енциклопедії. Категоризація відібраних понять і термінів, об'єднання їх за певними ознаками в категорії та підкатегорії. Обговорення словника енциклопедії.

Основні поняття: енциклопедичне книговидання, словник енциклопедії, формування словника енциклопедії, формування словника енциклопедії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 10

Тема 7. Критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів

Відповідність матеріалу читацькій категорії. Оцінка поданого в статті фактичного матеріалу. Редагування мови і стилю видання.

Основні поняття: оцінка енциклопедичних видань, редагування енциклопедії, критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів енциклопедії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 10

Змістовий модуль 3. Особливості роботи редактора над довідниками

Тема 8. Визначення довідника, його головні особливості. Типологія довідників

Визначення довідника. Широта охоплення інформації довідника: комплексні та спеціалізовані довідники. Характер інформації довідника: довідник спеціаліста; довідник любителя; статистичний довідник; каталог; довідкова таблиця; визначник; біографічний довідник/словник; путівник; календар. Структура довідників. Типологія довідників: масово-політичний довідник; виробничо-практичний довідник; навчальний довідник; науково-популярний довідник; побутовий довідник. Знакова природа інформації довідника. Апарат довідника і вимоги до нього.

Основні поняття: довідник, цільове призначення довідника, типи довідників, структура довідників.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 3,4

Тема 9. Редакторське опрацювання різних за цільовим та читацьким призначенням довідників

Вибір концепції майбутнього видання. Систематизація матеріалу видань. Участь редактора в розробці концепції довідника. Визначення цільового і читацького призначення видання. Обґрунтування структури видання. Вимоги до довідкової статті. Роль і зміст супровідних статей. Допоміжні вказівники і бібліографічні списки в різних типах видань. Робота редактора над ілюстраціями і художньо-технічним оформленням видання. Робота редактора над структурною одиницею видання. Встановлення логічних зв'язків між першим словом (як мовною одиницею) і об'єктом опису. Ступінь розгорнення інформації. Організація і координування редакційно-видавничого процесу.

Основні поняття: довідкова стаття, словник енциклопедії, цільове призначення, читацьке призначення; головні особливості довідника; типологія довідника.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 2

Тема 10. Особливості роботи редактора над словниками

Характер реєстру словника та будова типової словникової статті. Відбір слів і їхніх значень. Методика укладання типових словникових статей. Мікроструктура словника. Способи подання слова читачеві. Вимоги до визначення поняття у словнику.

Основні поняття: словник, реєстр словника, словникова стаття, методика укладання словників.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,4,5

Додаткова: 2

Тема 11. Редагування систематичних каталогів

Визначення систематичного каталогу (СК). Сутність та функції СК, його види і використання. Організація СК: формування ділень; розстановка бібліографічних записів усередині ділень; оформлення СК; абетково-предметний покажчик до СК, його організація.

Основні поняття: систематичний каталог, оформлення систематичного каталогу, поличний індекс, каталожний індекс, повний індекс

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,3,5

Додаткова: 11

Змістовий модуль 4. Принципи підготовки до друку навчальних видань

Тема 12. Нові парадигми навчальних видань у контексті європейського освітнього простору. Типологія навчальних видань

Конструювання текстової компоненти посібника. Відбір наукового матеріалу для посібника. Конструювання власне тексту. Формально-логічні, змістовно-логічні та структурно-функціональні зв'язки між фрагментами тексту. Апарат навчального видання. Загальні вимоги до навчального посібника нового формату. Головні недоліки текстів: наукоподібний стиль, методологічна невизначеність, фактологічні і термінологічні помилки.

Типологія навчальних видань: підручник; навчальний посібник; навчальний наочний посібник; навчально-методичний посібник; практикум; методичні рекомендації; навчальна програма; курс лекцій; текст лекцій; конспект лекцій; хрестоматія.

Основні поняття: навчальний підручник, текстова компонента підручника, позатекстові компоненти, апарат організації засвоєння, ілюстративний матеріал, апарат орієнтування.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,2,4,5

Додаткова: 2,3,9

Тема 13. Специфіка навчальних видань і вимоги до них

Загальна типологічна характеристика навчальних видань. Зміст навчального видання. Предмет навчального видання. Функції навчальних видань. Критерії типології навчальних видань. Диференціація навчальних видань, вимоги до них.

Основні поняття: навчальний підручник, функції навчальних видань, зміст навчального видання, предмет навчального видання, критерії типології навчальних видань, диференціацію навчальних видань.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,2,4,5

Додаткова: 2,3,9

Тема 14. Алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання

Ознайомлення з авторським оригіналом видання. Структурування змістової частини: зміст (перелік розділів); вступ (передмова); основний текст; питання, тести для самоконтролю; обов'язкові та додаткові задачі, приклади; довідково-інформаційні дані для розв'язування задач (таблиці, схеми тощо); матеріали для орієнтації в книзі (предметний, іменний покажчики). Забезпечення належного навчально-методичного рівня тексту. Визначення переліку контрольних запитань і завдань. Функції ілюстрації в навчальному виданні: наочна, доповнювальна, поглиблювальна, пояснювальна, виховна, естетична. Визначення критеріїв відбору ілюстративного матеріалу. Визначення місця розміщення ілюстрацій за текстом. Забезпечення взаємозв'язку текстового та ілюстративного матеріалу. Оформлення елементів видання.

Основні поняття: навчальний підручник, структура підручника, системність викладу, науковість, цілісність, повнота, логічність, доступність, навчально-методичний рівень тексту

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1,2,4,5

Додаткова: 2,3,9

Змістовий модуль 5. Підготовка навчального видання-хрестоматії

Тема 15. Створення концепції видання хрестоматії як виду навчального видання

Основні поняття про хрестоматію. Основні функції хрестоматії. Структура хрестоматії. Головна мета хрестоматії. Концепція видання-хрестоматії.

Основні поняття: навчальний підручник, хрестоматія, структура хрестоматії, концепція хрестоматії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4

Додаткова: 3,9

Тема 16. Методика добору текстів до хрестоматії.

Техніка обробки текстів. Добір текстів до хрестоматії. Обробка текстів для хрестоматії. Основні компоненти розділів хрестоматії. Супровідна методична література.

Основні поняття: навчальний підручник, хрестоматія, тексти для хрестоматії, обробка текстів для хрестоматії

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4

Додаткова: 3,9

Тема 17. Оцінка якості навчального видання

Види коректурних відбитків. Вимоги до коректурних відбитків. Вимоги до коректурних відбитків, з якими працює поліграфічне підприємство. Вимоги до коректурних відбитків, що надходять із друкарні. Нумерація і комплектність відбитків. Вимоги до коректурних відбитків, що здаються в друкарню. Загальна методика коректури. Оцінювання якості навчального видання.

Основні поняття: коректурні відбитки, нумерація і комплектність відбитків, читання коректурних відбитків, технічне складання, верстка, збірні аркуші, друкарська форма, навчальне видання, якість навчального видання

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 4

Додаткова: 9.

Змістовий модуль 6. Верстка навчального видання

Тема 18. Розробка макету навчального видання

Внесення правок редактором та коректором. Поняття першої верстки. Редагування зверстаних розворотів. Поняття другої верстки. Редагування технічних помилок. Виведення оригінал-макету на папір.

Основні поняття: нумерація і комплектність відбитків, читання коректурних відбитків, технічне складання, розворот, верстка, збірні аркуші, навчальне видання.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 3,4

Додаткова: 2,3,9

Тема 19. Створення навчального видання. Текст як основа навчального видання

Вимоги до оформлення змісту видання, вступу, основного тексту, питань для самоконтролю, обов'язкових та додаткових задач, прикладів; довідково-інформаційних даних для розв'язання задач (таблиць, схем тощо); апарату для орієнтації в матеріалах видання (предметний, іменний покажчики).

Основні поняття: заголовки рубрик, передмова, навчальний матеріал, композиція, термінологія

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 3,4

Додаткова: 2,3,9

Тема 20. Візуальні елементи у навчальному виданні. Обкладинка

Вимоги нормативної документації щодо оформлення текстової частини та поєднання візуальної і вербальної інформації на книжковому розвороті. Відповідність тексту та ілюстрації. Використання підписів. Кількість та характер умовних позначень, що використовуватимуться у підручнику. Використання декоративних елементів на обкладинці.

Основні поняття: ілюстрація, візуальний ряд, діаграми, графіки.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 3,4

Додаткова: 2,3,9

Тема 21. Участь редактора у розробці композиції видання, досягненні гармонійності сприйняття друкованого видання в цілому

Етапи розробки проекту видання. Функції та завдання, взаємодія художника, художнього та технічного редакторів. Прилади і програмні засоби, якими користуються художній та технічний редактори. Елементи та засоби оформлення друкованого видання, їх застосування.

Основні поняття: композиція видання, архітектоніка видання, художнє оформлення видання.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 3,4

Додаткова: 2,3,9

5. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4
2. Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4
3. Робота на практичному занятті	10	4	40	3	30	4	40	3	30	3	30	4	40
4. Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10	2	10	2	10	2	10	1	5
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			78		71		83		71		71		78
Максимальна кількість балів	452:60=7,5												
Розрахунок коефіцієнта	7,5												

Студент допускається до іспиту за умови виконання навчального плану і накопичення мінімальної кількості балів – 35.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1. Поняття довідкової літератури, основні вимоги до довідкових видань

1. Підготуйте письмовий огляд ситуації на сучасному книжковому ринку України щодо: тематики довідкових видань; окремих типів видань (енциклопедій, мовних словників, довідників різноманітної типологічної класифікації); читацького призначення довідкових видань; видавництва, які реально беруть участь у випуску довідкової літератури. Результати викласти у формі презентації.

2. Створіть електронну презентацію проекту енциклопедичного видання.

Тема 2. Проблеми відбору інформації, систематизації матеріалу. Особливості вітчизняного методу підготовки енциклопедій

1. Порівняйте ілюстрації, подані в енциклопедії і в довіднику. Зробіть висновок про переважання тих чи інших видів ілюстрацій в тому чи іншому виданні.

2. Охарактеризуйте функції ілюстрацій із врахуванням того, як вони пов'язані з текстом, оцініть їх інформативність.

Тема 3. Критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів

1. Проведіть редакторський аналіз енциклопедичного видання (на вибір).

2. Охарактеризуйте логічну схему, відповідно до якої воно побудоване. Спробуйте визначити, скільки часу знадобиться читачеві для отримання тієї чи іншої довідки.

Тема 4. Редакторське опрацювання різних за цільовим та читацьким призначенням довідників

Здійсніть редакторський аналіз довідкового видання (на вибір) за планом:

проаналізуйте правильність оформлення вихідних відомостей;

проаналізуйте текстову частину видання, композицію, стиль викладу тощо, відповідно до цільового призначення видання;

проаналізуйте нетекстові елементи видання: ілюстрації, таблиці, формули тощо;

проаналізуйте додатки, бібліографічний опис, покажчики, пошукові компоненти у виданні (якщо наявні);

проаналізуйте художнє оформлення і поліграфічну якість видання.

Тема 5. Особливості роботи редактора над словниками

Проаналізуйте основні способи виділень та посилань у словнику, поясніть їхню роль (на вибір).

Тема 6. Специфіка навчальних видань і вимоги до них

Оберіть навчальне видання і проаналізуйте типи зв'язків, що використовуються у тексті: формально-логічні зв'язки, змістовно-логічні зв'язки та структурно-функціональні зв'язки.

Тема 7. Алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання

Схематично наведіть алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання і проаналізуйте за ним навчальне видання (на вибір).

Тема 8. Створення концепції видання хрестоматії як виду навчального видання

Проаналізуйте і оцініть структуру хрестоматії (чотири видання на вибір) останніх трьох років видання.

Тема 9. Методика добору текстів до хрестоматії. Техніка обробки текстів

1. Оберіть хрестоматію (чотири видання на розсуд студента).
2. Знайдіть у виданнях порушення стандартів, мовностилістичні хиби.

Тема 10. Створення навчального видання. Текст як основа навчального видання

1. Проаналізуйте видавництва, що видають навчальні видання.
2. Оберіть шкільний підручник (на власний розсуд) і виявіть у ньому порушення стандартів, мовностилістичні хиби.

Тема 11. Візуальні елементи у навчальному виданні. Обкладинка навчального видання

Підберіть ілюстративний матеріал для обкладинки навчального видання відповідно до вимог стандартів.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі перевірки самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу;
- вміння використовувати теоретичні знання у процесі виконання практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів відповідно до вимог.

Максимальна кількість балів за виконану роботу – 5.

Критерії оцінювання практичних робіт за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується–недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

**Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи**

<i>Максимальна кількість балів - 25</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
9 - 0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмова. Екзамен у формі письмового тестування з практичним завданням. Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: тестування – 30 балів. Практичне завдання – 10 балів.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Схарактеризуйте поняття довідкової літератури, основні вимоги до довідкових видань.
2. Надайте визначення довідкової літератури.
3. Розкрийте загальну характеристику довідкових видань.
4. Схарактеризуйте енциклопедію як основний вид довідкових видань
5. Проаналізуйте типологію енциклопедій.
6. Проаналізуйте типи енциклопедичних статей.
7. Перелічіть основні способи організації енциклопедії.
8. Наведіть інформацію про розвиток українського енциклопедичного видання.
9. Схарактеризуйте початки українського енциклопедичного книговидання.
10. Проаналізуйте енциклопедичну справу в радянській Україні
11. Опишіть енциклопедію сучасної України.
12. Опишіть енциклопедії закордонних країн, проаналізуйте їхні особливості.
13. Поясніть проблеми відбору інформації, систематизації матеріалу.
14. Схарактеризуйте оцінювання поданого в статті фактичного матеріалу, його інформаційної ємності.
15. Поясніть, що означає *словник енциклопедії*, проаналізуйте його формування та обговорення.
16. Проаналізуйте критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів.
17. Наведіть визначення довідника, проаналізуйте його головні особливості.
18. Надайте інформацію про типологію довідників.
19. Проаналізуйте редакторське опрацювання різних за цільовим та читацьким призначенням довідників.
20. Проаналізуйте вибір концепції майбутнього видання.
21. Опишіть роботу редактора над структурною одиницею видання.
22. Висвітліть особливості роботи редактора над словниками.
23. Розкрийте характер реєстру словника та поясніть будову типової словникової статті.
24. Опишіть мікроструктуру словника та схарактеризуйте способи подання слова читачеві.
25. Проаналізуйте роботу редактора у процесі редагування систематичних каталогів.
26. Надайте інформацію про нові парадигми навчальних видань у контексті європейського освітнього простору.
27. Проаналізуйте типологію навчальних видань.
28. Поясніть специфіку навчальних видань і вимоги до них.

29. Опишіть алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання.
30. Проаналізуйте створення концепції видання хрестоматії як виду навчального видання.
31. Проаналізуйте структуру хрестоматії.
32. Поясніть, що таке оцінка якості навчального видання.

Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Гузенко С. В. Теорія і практика редагування : навч. посіб. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 220 с.
2. Лобода С. М., Денисенко С. М. Видавнича справа і технічне редагування : навч. посіб. Київ : НАУ, 2021. 76 с.
3. Партико З. В. Основи редагування : у 2 кн. 3-тє вид., перероб. і доп. Кн. 1 : підручник. Київ : Вид-во Ліра-К, 2020. 332 с.
4. Тимошик М. С. Основи редагування : підручник. Київ : Наша культура і наука, 2019. 560 с.
5. Шпак В. І. Видавничий бізнес: книга редактора : навч. посіб. К. : ДП «Екс-прес-об'ява». 2022. 2-ге вид. доп. і перероб. 292 с.

Додаткова:

1. Вікіпедії 20 років: історія енциклопедії URL: <https://cybercalm.org/novyny/vikipediyi-20-rokiv-istoriya-entsyklopediyi/> 16.01.2021
2. Лесюк О. В. Видавнича справа та редагування : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. 103 с.
3. Лобода Типологія навчальних видань URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42711/4/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%202.pdf2021>
4. Микитів О. Теоретичні основи формування професійної компетентності редактора в сучасних ринкових умовах. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2019. Вип. 34. С. 155–162.
5. Назаркевич М. А., Лотошинська Н. Д. Типографіка та редагування : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. 328 с.
6. Особливості роботи редактора над навчальними виданнями URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2179>.
7. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку : колективна монографія за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 282 с.
8. Особливості редагування довідкових видань URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4245/1/Serazhym.pdf>
9. Особливості роботи редактора над навчальними виданнями URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2179>.
10. Українські енциклопедії: типологія, стиль, функції: монографія / Відп. ред. Я. Яцків; Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. Київ, 2018. 150 с.
11. Швецова-Водка Г.М. Загальна теорія документа і книги. Київ : Знання, 2014. 405 с.

8. Навчально-методична карта дисципліни «Редагування навчальної і довідкової літератури»

Разом: 180 год., лекції – 42 год., практичні заняття – 42 год.,

модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 54 год, семестровий контроль – 30 год.

Тижень	Змістовий модуль 1.								Змістовий модуль 2.						
Модулі	Змістовий модуль 1.								Змістовий модуль 2.						
Назва модуля	Типологічні особливості довідкової літератури								Теоретичні засади роботи редактора над енциклопедіями						
Лекції	1		2		3		4		5		6		7		
Дати															
Теми лекцій	Поняття довідкової літератури		Енциклопедія як основний вид довідкових видань		Історія розвитку українського енциклопедичного видання		Енциклопедії закордонних країн, їхні особливості		Типологічний аналіз української наукової, науково-популярної періодики та видань національно-патріотичної тематики		Формування словника енциклопедії		Критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів		
Теми практичних занять	Поняття довідкової літератури		Енциклопедія як основний вид довідкових видань		Історія розвитку українського енциклопедичного видання		Енциклопедії закордонних країн, їхні особливості		Проблеми відбору інформації		Формування словника енциклопедії		Критерії редакторської оцінки енциклопедичних матеріалів		
Самостійна робота															
Контроль	Модульна контрольна робота 1.								Модульна контрольна робота 2.						

Тиждень														
Модулі	Змістовий модуль 3.							Змістовий модуль 4.						
Назва модуля	Особливості роботи редактора над довідниками							Принципи підготовки до друку навчальних видань						
Лекції	8		9		10		11		12		13		14	
Дати														
Теми лекцій	Визначення довідника, його головні особливості		Редакторське опрацювання різних довідників		Особливості роботи редактора над словниками		Редагування систематичних каталогів		Нові парадигми навчальних видань		Специфіка навчальних видань		Алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання	
Теми практичних занять		Визначення довідника, його головні особливості		Редакторське опрацювання різних довідників		Особливості роботи редактора над словниками		Редагування систематичних каталогів		Нові парадигми навчальних видань		Специфіка навчальних видань		Алгоритм роботи редактора над оригіналом навчального видання
Самостійна робота														
Контроль	Модульна контрольна робота 3.							Модульна контрольна робота 4.						

Тиждень	Змістовий модуль 5.						Змістовий модуль 6.							
Модулі	Змістовий модуль 5.						Змістовий модуль 6.							
Назва модуля	Підготовка навчального видання-хрестоматії						Верстка навчального видання							
Лекції	15		16		17		18		19		20		21	
Дати														
Теми лекцій	Створення концепції видання хрестоматії		Методика добору текстів до хрестоматії		Оцінка якості навчального видання		Розробка макету навчального видання		Створення навчального видання. Текст як основа навчального видання		Візуальні елементи у навчальному виданні		Участь редактора у розробці композиції видання	
Теми практичних занять	Створення концепції видання хрестоматії		Методика добору текстів до хрестоматії		Оцінка якості навчального видання		Розробка макету навчального видання		Створення навчального видання. Текст як основа навчального видання		Візуальні елементи у навчальному виданні		Участь редактора у розробці композиції видання	
Самостійна робота														
Контроль	Модульна контрольна робота 5.						Модульна контрольна робота 6.							
	Іспит													